

A felnőttkor küszöbén a 18. éves Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület

Nyíregyháza, 2022. augusztus

Dr. Bihari Albertné

A felnőttkor küszöbén a 18. éves Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület

„Egyedül a legnagyobb erő sem tehet mindent, mondhatnám, nem

tehet sokat: egyesített erőknél pedig a lehetetlennek látszó is lehetséges....”

(Kölcsey Ferenc)

A Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület (továbbiakban: Egyesület) közhasznú civil szervezet tizenhét éve, 2005. május 4-én alakult meg Nyíregyházán, Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár székhellyel. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Bíróság a 2516.sz. alatt jegyezte be. Bár korát tekintve a felnőtté válás útjára most lépett, ám eddigi életét is - a gyerekkortól az ifjú korig- az érett szellemi és lelki építkezés filozófiája jellemezte.

Az Egyesület megszületésének ötlete „alulról jövő” kezdeményezés volt, mely egyéni motivációmban gyökerezett. Magam iskolás éveim óta hajlottam a szűkebb közösség szellemi és morális gyarapítását célzó szövetkezésre. Ez az elkötelezettségem erősödött a könyvtárosi hivatásom során, főként a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban betöltött munkaköreim révén. A gyerekek, majd a felnőttek olvasóvá nevelésében végzett feladatomon túl a kulturális hagyományőrzést, az értékközvetítést, a generációk közötti párbeszéd generálását is egyre inkább küldetésemnek éreztem.

Az intézményi kereten túlmutató elképzeléseimhez új formát, keretet kellett találni, valamint szövetségeseket. Megalakulásunkkor a nagy múlttal rendelkező Bessenyei György Társaság és a Kazinczy Ferenc Társaság példája lebegett szemünk előtt. 2005 tavaszán, Móricz Zsigmond születésének 125. évfordulója jeles alkalmára készülve – Dr. János István főiskolai tanárral szövetkezve - hívó szavunkra 33 könyvtáros, tanár, irodalombarát összehajolt a Nyíregyházi Főiskolán- a könyvtár átépítése miatti „albérleti” helyen- a Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület megalapítása céljából. Ez alkalommal körvonalaztuk, majd formába öntöttük a célkitűzéseinket, melyet a tagság az ezt követő április 8-i alakuló közgyűlésen elfogadott. Az egyesület elnökévé *dr. János Istvánt*, elnökhelyettesévé *Szilágyi Pétert*, titkárává *dr. Bihari Albertnét* választotta, vezetőségi taggá *Hadobásné Alexa Verát*, *Magyari Bélánét*, *Stankóczi Miklósnét* és *Mercs Istvánt*. A felügyelő bizottság *elnökeként Abonyiné Antal Anna* kapott megbízást, elnökhelyettesnek *Gombás Sándornét*, tagnak *dr. László Gézőnét* választották.¹

A 2015. május 15-i közgyűlés módosított alapszabályzata szerint az Egyesület alapvető célkitűzése: Móricz Zsigmond szellemi hagyatékának ápolása, az író életműve iránti igény ébrentartása a mai társadalmi, irodalmi és művészeti közéletben.

Közcélú, kulturális tevékenységek:

- közművelődési tevékenység;
- irodalmi, képzőművészeti, zeneművészeti, népművészeti alkotó és ismeretterjesztő tevékenység;
- közművelődési szakmai tanácsadás és szolgáltatás, művelődési intézmények és más civil szervezetek részére;
- Móricz Zsigmondnak egykori lakókörnyezetében élt és élő írók, költők, valamint az író tevékenységében részes írotársak irodalmi, muzeális emlékeinek gyűjtése, feldolgozása és megőrzése.
- kiadványozási tevékenység. ²

Az Egyesület első nagyszabású megmozdulása a 2005. június 10-én a Centrál Hotelben tartott ünnepi közgyűlésén a már 65 óre duzzadt létszámból 53 tagtársunk volt jelen. A közgyűlésen Dr. János István az Egyesület célkitűzéseit, terveit ismertette, Fehér József, a Kazinczy Ferenc Társaság elnöke társaságuk működésének tapasztalatait osztotta meg a jelenlévőkkel. Baranyai Norbert, a Debreceni Református Gimnázium Dóczy Gimnáziuma tanára névadónk gyermekkoráról tartott előadást. A közgyűlés ünnepélyességét Levente Péter és Döbrentey Ildikó előadásai is emelték, akik a nemzetfogyás-nemzetmentés problematikáját elemezték Móricz magyarság-gondolatainak tükrében. Én Móricz és a Nagy Könyv témában tartottam tájékoztatót az országos olvasómozgalom már lezajlott, az íróhoz kötődő rendezvényeinkről, a Légy jó mindhalálig c. regénye népszerűsítéséről a TOP 100-as könyvlistára kerülése céljából.

/1.sz. melléklet/

Hagyományőrzés, emlékjelek

Az Egyesület egyéves működésének jelentős állomásához érkezett 2006. július 7-én. Ekkor egész napos rendezvénysorozat keretében Tiszacsécsén Móricz Zsigmond eredeti szülőházának helyén *emlékkaput* avattunk.

Az inspirációt *Hamar Péter* irodalomtörténész tanulmánya adta, mely megjelent az Egyesület Társasági tükör I. évkönyvében³, ahol részletesen leírta a legendát és a valóságot a Móricz-család csécei házairól. Az irodalomtörténeti kutatások alapján már régóta nyilvánvaló volt a jelenlegi – Móricz-szülőháznak kikiáltott – ház hamissága.

A Tiszacsécsén rendezett Móricz-emléknapon kezdeményezésünkre, a helyi és a megyei önkormányzat támogatásával a Móricz-szülőház ideológiai indíttatású történelemhamisításának

korrekciója megtörtént. Nevezetesen, az eredeti szülőház helyén – Kossuth út 93. sz. alatt- Móricz - emlékkaput avattunk, melyet Fehérvári József tóristvándi fafaragó készített. Az emlékkapun az alábbi felirat található:

E telken állt 1970-ig Móricz Zsigmond szülőháza.

*Az író a családi hagyomány szerint 1879. június 29-én,
az anyakönyvi bejegyzés szerint július 2-án született.*

Az emlékkapu faragványában a Móricz-életmű tömörsége és emberközpontúsága, a magyar valóságban való gyökerezés szellemisége, a csécsői vidék tradíciója tükröződik. /2. sz. melléklet/
Az ünnepélyes átadáson a hangulat megteremtéséről a tarpai Bereg Citerazenekar gondoskodott, majd Udud István költő, nyugdíjas tanár szavalta el Ady Endre: Levélféle Móricz Zsigmondhoz című versét. Köszöntőt Hopka András tiszacsécsői polgármester és János István, az Egyesületünk elnöke, avatóbeszédet Kiss Gábor, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnöke mondott. Ezt követően Kiss Gábor, Hamar Péter, János István és Hopka András átvágta a szalagot és átadta az emlékkaput a közösségnek. Én, mint alapító titkár emléklapokat nyújtottam át a támogató intézmények, önkormányzatok képviselőinek, valamint magánszemélyeknek. Az ünnepi alkalom folytatásaként Tiba Zsolt, Tiszacsécső református lelkésze áldását adta a székely kapura.

A leszármazottak nevében jelen volt az eseményen az író unokája, Kolos Virág és nevelt fia, Dr. Móricz Imre. Képviseletet magát többek között a Petőfi Irodalmi Múzeum, a Móricz Zsigmond Társaság, a Bessenyei Társaság, a Váci Mihály Társaság Kulturális Egyesület, a Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület, Tiszacsécső testvértelepülése, Erdőkövesd polgármestere is.⁴

Az ünnepélyes átadást és koszorúzást követően *tudományos tanácskozással* folytatódott az emléknapi programja.

A konferencia jeles előadói (Hamar Péter, Hegyi Katalin, Antal Anikó Zsuzsanna, Szilágyi Péter, Gazdagné Barcsik Magdolna) árnyalták Móricz és Tiszacsécső kapcsolatát, s számos életrajzi dokumentumot új megvilágításba helyeztek. A tudományos ülést Móricz Imre, az író nevelt fia, a Móricz Zsigmond Társaság társelnöke nyitotta meg. Az emlékülésen elhangzott előadások szerkesztett változata az Egyesület első, *Társasági tükör* c. évkönyvében látott napvilágot.⁵ /3.sz. melléklet/

Ezt követően még két emléktábla és egy szobor avatásában vállaltunk szerepet:

2009. április 4-én a Bessenyei György Társasággal és a Kossuth Gimnáziummal közösen Rákos Sándor emléktáblát avattunk a gimnázium homlokzatán a Kossuth-díjas költő halálának 10 éves évfordulóján, jelezvén, hogy a gimnázium tanulója volt 1937-40 között.

Ezt követően folytatódott a tisztelgés a kálmánházi születésű, Nyíregyházához ezer szállal kötődő költő emléke előtt „*Nem bánhat könnyedén a szóval, ki törvényt fogalmaz*” című tudományos

emléküléssel. A tanácskozáson Szilágyi László, Imre László, Bakajszka András, Gerliczki András, Szilágyi Péter és Valachi Anna szolgált novumokkal Rákos Sándor költészete kapcsán.⁶ /4.sz.melléklet /

Még ez év szeptember 20-án Ratkó József költő halálának 20. évfordulóján kezdeményezésünkre a kisorozvágyi Polgármesteri Hivatallal és a Kazinczy Ferenc Társasággal karöltve- a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kisorozvágyon *Ratkó-emléktáblát* avattunk a költő 1945-ös sorkosztja emlékezetére, mely szerint a József Attila-díjas költő a második világháború után több éhező kis társával egy nyarat töltött el itt az őket befogadó falusi emberek önzetlenségének köszönhetően. A költő önéletrajzában így emlékszik vissza Kisorozvágyra: *"Itt töltöttem gyermekkorom legszebb napjait"*. Petraskó Tamás polgármester köszöntője után neves irodalomtörténészek és a költő barátai (Fehér József, Jánosi Zoltán, János István, Antall István, Petraskó Zoltán) méltatták költészetének jelentőségét, időszerűségét. Az avató-ünnepség méltó zárásaként a *Rege együttes* Ratkó néhány megzenésített versét adta elő, Illyés Péter előadóművész a költő három versét szavalta el.⁷ /5.sz. melléklet/

2012. június 29-30-án a Szatmár megyei Börvelyben a Kaffka Margit Társasággal karöltve *Móricz-emléknapokat* tartottunk az író születésének 133. évfordulója alkalmából, ahol felavattuk *Bíró Lajos Móricz-mellszobrát*, melynek felállítását Egyesületünk is támogatta.

/6.sz.melléklet/

Az avatási ünnepségen másokkal együtt *Mercs István* egyesületi elnök is köszöntőt mondott. Egyesületünk népes delegációval képviseltette magát a jeles eseményen, majd megnézte a *Móricz-emlékkiállítás*t, valamint részt vett a *Móricz és Szatmár c. konferencián*, ahol hazai és határon túli irodalomtörténészek adtak elő. A két napos emlékezés *irodalmi kirándulással* zárult Nagykároly-Kaplony- Mezőpetri- Érmindszent- Sződemeter útvonalon.⁸

Tudományos konferenciák, emlékülések

A szellemi élet fórumai azok a konferenciák, amelyeket egy-egy jeles irodalmi/történelmi évforduló, esemény ürügyén szerveztünk autentikus helyszíneken, más hazai és határon túli társaságokkal, intézményekkel, egyetemekkel, az MTA Irodalomtudományi Intézetével, polgármesteri hivatalokkal együttműködve- *Mercs István* kiváló szakmai hozzáértésének és kapcsolatainak köszönhetően.

A tudományos konferenciák, emlékülések zömén névadónk életének és munkásságának kutatási eredményeiről számoltak be a neves irodalomtörténészek: (Tiszacsécse: / 2006, 2009, 2019/;

Nyíregyháza: /2007, 2009, 2012, 2019, 2022/; Börvely: /2012, 2019/, Szatmárnémeti : /2019/
/7.sz. melléklet/

A régió kevésbé ismert és méltatlanul elfeledett költőinek, alkotó női íróinak életét és munkásságát is górcső alá vették tudományos tanácskozásokon, emléküléseken a témák legjobb ismerői, irodalomtörténészei: „*Már hogyné szeretném ezt a tájat*”. Czóbel Minka emlékezete, / Anarcs, 2007/; *Külön mítoszvilág: Alkotó nők a magyar irodalom- és művelődéstörténetben*, / Anarcs, 2016/
/8.sz. melléklet/

A határon túli magyar irodalmi társaságokkal (Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, Kaffka Margit Társaság, Pro Magiszter Társaság) határon túli magyar írók, költők évfordulóihoz kötődve tartottunk tudományos emléküléseket: *Móricz és Szatmár* : Konferencia Móricz születésének évfordulóján/ Börvely, 2012. június 29-30./; *Kaffka Margit emlékkonferencia* a költő halálának 100. évfordulója alkalmából / Nagykároly, 2018. november 24./; "*Százegy éjnek virrasztója...*" : Ady Endre halálának 101. évfordulója alkalmából / Nagykároly- Szatmárnémeti, 2020. január 30-február 2./ /9. sz. melléklet/

Tematikus tudományos tanácskozásaink alkalmi is az érdeklődés fókuszában zajlottak. 2008-ban „*Nyugat csapatjának keleti zászlaja*” c. konferencia keretében emlékeztünk a Nyugat c. folyóirat megjelenésének 100 éves évfordulójára, annak kelet-magyarországi kapcsolataira a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban; 2009-ben "*Ex oriente lux*" címmel Móricz Zsigmond és a Kelet Népe c. tudományos emlékülés keretében mutatták be újabb kutatási eredményeiket a rangos előadók. 2015 áprilisában a nyíregyházi Állatparkban "*Nagy az Isten állatkertje*" : Állat(ság)ok a magyar irodalom- és művelődéstörténetben címmel tartottak érdekesítő előadásokat a téma jeles képviselői⁹, majd még ez év novemberében "*...sok dolog optikai kérdés*" : A politikai humor a magyar irodalomban c. Vaján tartott konferencia jelentett élményt az érdeklődő közönségnek.
/10.sz.melléklet/

Neves történelmi események, személyiségek évfordulóihoz kapcsolódva több alkalommal irodalom-és művelődéstörténeti konferenciát rendeztünk rangos előadói gárda közreműködésével : *Kuruc(kodó) irodalom: A szatmári béke megkötésének 300. évfordulója emlékére* / Vaja, 2011. április 8-9./; *Sárkányok, főurak, asszonyok* : Báthory István halálának 425. évfordulója tiszteletére / Nyírbátor, 2011. nov.25-26./; *A továbbélő reformáció:*

A reformáció 500 éve a magyar művelődés- és irodalomtörténetben /Vaja, 2017.december 1-2./, "*A falevelek lehulltak*".: Az I. világháború végének emlékezete/ Vaja, 2018. november 16./) /11.sz. melléklet/

A teljesség igénye nélkül konferenciáink előadói voltak: *Baranyai Norbert*, *Bartók István*, *Báthori Gábor*, *Bene János*, *Bene Sándor*, *Bertha Zoltán*, *Bitskey István*, *Cséve Anna*, *Csörsz Rumen*

István , Gerliczki András , Gottfried Barna, Hamar Péter , Hegyi Katalin, Hermann Róbert , Ilyés Gábor, Imre László , Imre Zoltán , Jankovics József , Jánosi Zoltán, Jován Katalin , Karádi Zsolt , Kereskényi Sándor , Kiss Kálmán , Kónya Péter , Kőszeghy Péter , Kulin Borbála, Kusper Judit, Margócsy István , Márkus Béla, Mészáros Kálmán , Mercs István , Nagy Balázs , Németh Péter , Néző István , Pethő József , Praznovszky Mihály , Rémiás Tibor , Reszler Gábor , Szabó Sarolta , Szentmártoni Szabó Géza , Szilágyi László , Szilágyi Zsófia , Szörényi László , Takács Miklós, Tverdota György, Vadai István , Valachi Anna, Végh Balázs Béla , Vitéz Ferenc.

A mindenkori rangos előadói gárda garanciát jelentett a konferenciák tudományos színvonalára. A különböző tudományterületről érkezett szakemberek, kutatók biztosítékai voltak a témák sokszempontú megközelítésének. Örömteli, hogy a tudományos alkalmakon a neves kutatók mellett a pályakezdő fiatalok is lehetőséget kaptak a szereplésre.

Kiadói műhelymunka

Egyesületünk műhelymunkájának szerves része a könyvkiadás. Alakulásunk utáni évben, 2006-ban elindítottuk Társasági *tükör* c. évkönyv sorozatunkat, melynek 4 kötete jelent meg, s bennük a tárgyév egyesületi híreit, irodalmi konferenciák előadásainak szerkesztett változatát, a térség alkotóinak valamint tagtársaink irodalmi munkáit jelentettük meg.¹⁰

Az első évkönyvünkről Babosi László tollából olvashatunk tartalmas recenziót a Könyvtári Kis Híradóban.¹¹

Kiadásunkban jelentek meg alábbi tagtársaink önálló kötetei:

Petrusák János: Csoda vagy mostoha (2008)

Viraszko Szilvia: Közülünk valók (2009)

Baranyai Norbert: „...valóságból táplálkozik s mégis költészet” – Móricz Zsigmond prózájának újraolvasási lehetőségei (2010)

Gerliczki András: Kurucz Gyula írói világa (2013)

A 2008-as év a kiadványozás tekintetében jelentős előrelépést jelentett: az évkönyv mellett útjára indítottuk pályázati forrásból a *Modus hodiernus* (mai módon-mai szemmel) című sorozatot - a 2011. február 4-én elhunyt elnökünk, János István főiskolai tanár kezdeményezésére. A kötetek egységes és igényes tipográfiájúak, minden kötet végén képtár, névmutató és a szerzők munkásságának összefoglalása található, mely elsősorban *Mercs István* irodalomtörténész, egyesületi elnök munkáját dicséri, aki János István haláláig társ-, majd egyedüli sorozat szerkesztője a köteteinknek.

Mercs István a régi és a mai kölcsönhatását a következőképpen fogalmazta meg a sorozat „szándéknyilatkozatában” : „, A sorozat alkotói és szerkesztői vallják, hogy az irodalmi, kulturális

és művészeti tradíciók ébren tartása a rosszul felfogott modern ellenében nem idejemúlt, hanem megkerülhetetlen követelmény a mindenkori jelen öndefiniálásához. A múlt és ma együttélésének ez a felfogása lehetőséget biztosít korábbi korok ránk hagyományozott értékeinek *maimódon* történő megfogalmazására csakúgy, mint a *modern* kutatási irányok útkeresésének kifejezésére.”¹²

A tizenhét év alatt a sorozatban megjelent kiadványaink, megjelenésük időrendjében a következők:

1. „*Jövömnnek emléke, múltamnak árnya*” (2008) törzsanyagát az anarcsi születésű Czóbel Minka költő halálának 60. évfordulója alkalmából megrendezésre került tudományos emlékülés előadásainak szerkesztett változata adta + Czóbel Minka ajánló bibliográfia (Összeállította: *Babosi László*)

2. „*Nyugat csapatjának keleti zászlója*” (2009) c. konferencia előadásainak szerkesztett változatát tartalmazza.

3. *Hamar Péter : Móricz Zsigmond művei a filmvászonon.* (2012)

4. *Csorba Dávid: Egy mesemondó szemével* c. kismonográfia Szerémi György Epistola c. műve alapján tárja az érdeklődők elé a korabeli Mohácsot.

5. *János István : Egyén és világegész* (2012) Az egyesület néhai elnökének emlékére megjelentetett kötet a tudós, irodalomtörténész válogatott tanulmányait tartalmazza, valamint személyi bibliográfiáját. (Összeállította: *Bihari Albertné*)

6. *Kuruc(kodó) irodalom: Tanulmányok a kuruc kor irodalmáról és az irodalmi kurucokról* (2013) A kötet a 2011-ben Vaján rendezett konferencia előadásainak szerkesztett változatát tartalmazza.

7. *Sárkányok, főurak, asszonyok: A Báthoryak a művelődés- és irodalomtörténetben* (2015) A kiadvány a 2011-ben Nyírbátorban rendezett konferencia előadásainak szerkesztett változatát tartalmazza.

8. *Szilágyi Péter : "Mint kagyló sebéből gyöngyszem": Móricz Zsigmond nyomában Prügyön* (2016)

9. *"Nagy az Isten állatkertje" : Állat(ság)ok a magyar irodalom- és művelődéstörténetben* (2019) A könyv a Nyíregyházi Állatparkban 2015-ben megrendezett konferencia előadásainak szerkesztett változatát tartalmazza.

10. *Külön mítoszvilág.* Tanulmányok alkotó nőkről, női alkotásokról. (2021) A kötet a 2016-ban Anarcon rendezett konferencia előadásainak szerkesztett változatát tartalmazza.

11. *Karádi Zsolt: Portrék albumba simulva.* Költők, írók, kritikusok a Nyugat környékén (2021)

Kiadványaink mind témaválasztásukban, mind pedig szerzőgárdájukban erőteljesen kötődnek régióink kultúrájához. E könyvek forgatása, olvasása haszonnal jár a térségünk értékeit megismerni kívánó érdeklődők számára csakúgy, mint a regionális kultúra témakörhöz anyagot gyűjtő

középiskolai tanároknak és diákoknak, avagy vizsgájára, diplomamunkájára készülő főiskolai ill. egyetemi hallgatóknak. Ugyanakkor a sorozat eddig megjelent tizenegy kötete, Anarcs, Nyíregyháza, Nyírbátor, Tiszacsécse, Vaja, Szatmárnémeti, Nagykároly, Börvely könyvlapokba zárt tartalmai nemzeti és európai értékeket is közvetítenek, az egyetemes értékek felé mutatnak. /12.sz.melléklet/

Kulturális és irodalmi értékek népszerűsítése, közösségi szerepvállalás

Kiemelt jelentőséggel bír az Egyesület életében a kortárs és a klasszikus irodalom, a történelem, a művelődéstörténet, a művészet és a közgondolkodás olyan értékeinek felkarolása és népszerűsítése, melyek közvetlenül vagy közvetve kapcsolódnak a magyarság irodalmi és művelődési értékeihez, hagyományaihoz. A helyi és a regionális kulturális életet gazdagítják a rendszeres könyvbemutatók, *író-olvasó találkozók, önálló estek, felolvasások, olvasóköri találkozók, versenyek*, valamint *néhányszor képző-, fotóművészeti és dokumentum - kiállítás rendezőként* is megjelenünk.

Kötetbemutatóinkon, író-olvasó találkozóinkon egyrészt saját kiadványainkat mutatjuk be, másrészt tagtársaink könyveivel, ill. az egyesülethez kötődő szerzők munkáival ismerkedhetnek meg az érdeklődők. Az irodalmi eseményeket szükség szerint színesítjük a társművészetek produkcióival, többek között az Egyesület közelmúltban alakult énekkarának műsoraival – *Antal Krisztina és Ignác Lászlóné* karvezetésével. Kiállításaink zöme névadónk életművét ill. munkásságát bemutató emlékkiállítás formájában ölt testet, valamint tagtársaink festményeinek, grafikáinak, fotóinak, kis filmjeinek teremtünk bemutatkozási lehetőséget.

(Pl. a Nyíri Amatőr Filmklub Egyesület filmjei, a Benczúr Gyula Alkotókör festményei, Karádi Zsolt, Kazai Béla fotói) /13.sz.melléklet/

A nyíregyházi és megyebeli közönségtalálkozókon túl több alkalommal bemutattuk tevékenységünket, kiadványainkat többek között a fővárosban, Tokajban, ill. a határon túli magyar, a börvelyi, szatmárnémeti- irodalombarátoknak is. 2019 - ben a Petőfi Irodalmi Múzeum tisztelte meg az egyesületünket azzal, hogy a budapesti irodalombarátoknak bemutathattuk a *"Nagy az Isten állatkertje"* c. kiadványunkat. Az Egyesület eredményeit én ismertettem, *Tverdota György* irodalomtörténész és *Mercs István* egyesületi elnök mutatta be a kötetet. A bemutatót Illyés Péter előadóművész felolvasása tarkította.

2022-ben az ELTE Központi Könyvtárában mutattuk be *„Külön mítoszvilág”*. Alkotó nők-női alkotások c. kiadványunkat népes irodalombarát közönség előtt. Az Egyesület tevékenységéről én szóltam, a *Modus Hodiernus* sorozatról *Mercs István* beszélt, a kiadványt *Tverdota György* irodalomtörténész és *Török Zsuzsa* tudományos főmunkatárs mutatta be. A bemutatót *Lahocsinszky Ágnes* fuvolajátéka és *Olajos Gábor* gitárjátéka színesítette.¹³ /14. sz. melléklet/

Az "Alkotó tagtársak" kezdeményezést 2012-ben indítottam újtára azzal a céllal, hogy bemutatkozási lehetőséget biztosítsunk az egyesület azon tagjainak, akik írással, képzőművészettel, zenével, filmmel, fotóval vagy érdekes hobbival (pl. minikönyvgyűjtéssel) foglalkoznak. Azóta 30 alkalommal mutatkoztak be tagtársaink, akik a következők voltak: *Kiss Gyula* (minikönyvgyűjtés), *Háziné Szikora Éva* (festmény), *Dr. Szűcs Imre* (próza), *Barcsik Magdolna* (grafika), *Rembeczkiné Kovács Aranka* (vers), *Márton Norbert* (vers), *Csabai László* (próza), *Benke László* (próza), *Illyés Péter* (előadást), *Sietőné Fitos Éva* (festmény), *Gerliczki András* (irodalomtörténet), *Pagonyi Szabó János* (vers), *M. Szlávik Tünde* (próza), *Gazdagné Laurentzy Enikő* (festmény), *Dr. Karádi Zsolt* (irodalomtörténet), *Abonyiné Antal Anna* (előadást), *Vaskóné dr. Süle Ilona* (próza, vers), *Czimbula Novák Ibolya* (próza, vers), *Hajzer Gábor* (festmény), *Majláth Magda* (vers), *G. Földi Anna* (vers), *László Gézáne* (próza, vers), *Császary Dytta* (vers), *Petrusák János* (film, próza), *Szabó Veronika* (próza), *B. Riskó Irén* (vers, próza), *Oncz Illés* (próza), *Antal Éva*, *Antal Krisztina* (ének), *Radvánszki Gábor* (újságírás, média) /15.sz. melléklet/

Örömeinkre szolgált, hogy 2019 és 2022-ben az Egyesület alkotó tagtársai: írói, költői, énekkara, énekesei, előadóművészei, fotósai a kőbányai Újhegyi Közösségi Házban is megmutathatták a tehetségüket-Ari Fabbro költő jóvoltából.

A női írók-írónők c. zenés irodalmi délutánt is 2012-ben rendeztük meg először hagyományteremtő szándékkal az egyesületünk kezdeményezésére- a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárral partneri együttműködésben. Az évről-évre töretlen népszerűségnek örvendő programsorozat azzal a céllal hívtuk életre, hogy a Nemzetközi Nőnap alkalmából –stílszerűen – a kortárs női írókra, költőkre, a fiatal tehetségekre is fókuszálva népszerűsítsük az irodalmat-zenével fűszerezett, szórakoztató formában. Régióink alkotói (*Nagy Zsuka*, *Kovács Judit*, *Czimbula Novák Ibolya*, *Szabó Veronika*, *Szoboszlai Judit*, *Magyar Boglárka*) mellett országos jelentőségű írók, költők (*Vass Virág*, *Erdős Virág*, *Karafiáth Orsolya*, *Falcsik Mari*, *Molnár Krisztina Rita*, *Sándor Anikó*) is megörvendeztették már az érdeklődő közönséget.

/16. sz..melléklet/

A minden korosztályban egyre kedveltebb *Móricz Zsigmond Olvasókör* 2014-ben alakult az ötletemre az Egyesület keretében azzal a céllal, hogy az egyesületi tagokat, valamint a könyvtárat látogató, olvasni szerető embereket, irodalombarátokat rendszeresen összehozza, hogy egy finom tea mellett beszélgessenek, véleményt cseréljenek közös olvasmányélményeikről, ill. az elolvasásra ajánlott műről. Kezdetben *Gerliczki András* irodalomtörténész tanárral vezettem a Kört, majd 2017-től *Csabai László* író tagtárs vette át a helyét. A havonta egy alkalommal tartott összejöveteleinken minden korosztály képviselteti magát-a fiataloktól a nyugdíjasokig, átlagosan 40 fő aktív részvételével, folyamatosan bővülő érdeklődés mellett.

A jórészt a tagok által javasolt témáink között elsősorban közismert klasszikusok, kortárs irodalom, helyi szerzők alkotásai, de esetenként elfeledett vagy éppen mellőzött remekművek szerepelnek, nevezetesen Tolsztojtól Czóbel Minkán, Krúdyn és Móriczon át Borbély Szilárdig vagy Csabai Lászlóig vezetett a közös irodalmi világjárás. Kapcsolódunk a kulturális ill. az irodalmi évfordulókhoz, az irodalmi élet aktualitásaihoz is, esetenként egy-egy helyi író, költő alkotását is górcső alá vesszük.

Az olvasókör országos kedvező visszhangjának köszönhetően meghívást kaptunk 2016-ban a rangos *23. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál* „Élő hagyomány – olvasókörök múltja és jelene” című programra, ahol, mint olvasókör-vezető előadás és kerekasztal beszélgetés keretében mutattam be a Móricz Zsigmond Olvasókört-sok fotóval, dokumentummal illusztrálva. /17.sz. melléklet/

Örömmel töltött el bennünket, hogy a *Nők Lapja 2021/45.* számában terjedelmes riport keretében ismerhették meg a népszerű hetilap olvasói az egyesületünk- kiemelten az olvasókör-tevékenységét, valamint a könyvtárral való példaértékű partneri együttműködést.¹⁴

Városismereti és irodalmi séták szervezésével a helyi identitás és kohézió erősítését céloztuk meg. Irodalmi sétákon, a Nyíregyházán, Sóstóhegyen, ill. Sóstógyógyfürdön született vagy ide kötődő íróknak, költők emlékhelyeinek és emlékjeleinek eredünk a nyomába – többek között megnézzük, hogy hol született és hová járt gimnáziumba Krúdy Gyula, melyik vendégszobában lakott Móricz Zsigmond, hol található Váci Mihály szobra, hol dolgozott Ratkó József, felkeressük a Jósa András Múzeum állandó Krúdy-kiállítását...

/18. sz. melléklet/

Városismereti séták alkalmával Nyíregyháza és Sóstó műemlékeit, épített örökségét köztéri szobrait is bemutatom az érdeklődőknek. E séták igen népszerűek a város fiatal, felnőtt- ill. idősebb lakosság, valamint alkalmanként az ország különböző területeiről érkezett kirándulók, delegációk, vakok- és gyengénlátók körében is. 2022-ben a Magyar Költészet Napja alkalmából városunk költőinek-emlékhelyeinél és emlékjeleinél szavalták a városlakók szűkebb hazánk költőinek verseit.

¹⁵ /19.sz. melléklet/

Fontosnak tartjuk az idősebb és a fiatalabb generációkkal történő folyamatos párbeszédet. A diákok megszólítása – gimnáziumi ill. főiskolai tanár elnökségi tagjaink révén –kézenfekvőnek bizonyul. Éveken át szerveztünk általános és középiskolásoknak versmondó versenyt is *Írást cselekedni* címmel a Zrínyi Ilona Gimnáziumban Czóbel Minka, Rákos Sándor és a Nyugat költőinek műveiből. Ezeken a megyei szintű versenyeken egy-egy alkalommal 60-70 általános és középiskolás tanuló bizonyította, hogy vannak még értő versolvasó és versmondó fiatalok¹⁶. Aktív

részesei voltunk a Vay Ádám Muzeális Gyűjtemény által középiskolásoknak szervezett Rákóczi-versenyeknek is. /20.sz.melléklet/

Minden korosztályt, de elsősorban a fiatalabbakat megcélözva 2008-ban Nyíregyháza főterén fogadtuk a Petőfi Irodalmi Múzeum „Nyugat 100”-, valamint 2017-ben az „Arany 200” -buszát. Az országjáró vándorkiállítás számos diákot vonzott. Irodalomnépszerűsítő programjaink, tudományos konferenciáink, olvasóköri találkozóink, irodalmi sétáink gyakori közreműködője, résztvevője a fiatalabb korosztály.

Szerepet vállalunk a *hátrányos helyzetű gyerekek és felnőttek* szabad idejének tartalmas eltöltésében, kulturális értékeink megismertetésében. A *Vakok- és Gyengénlátók Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Egyesületével* jónéhány közös felolvasó délutánt, gálaműsort, városnéző sétát szerveztünk. Önkéntes felolvasóink rendszeresen segítik az egyesület tematikus CD-inek megjelentetését. Aktív közreműködésünkkel –irodalmi mű kiválasztása, zsűriben való részvétel – segítjük az évente megrendezett Országos Braille Olvasásverseny sikeres lebonyolítását. Az *Együtt Velel Alapítvány Szent József Védőotthona* sérült fiataljainak mentális jóllétéhez rendszeres csoportos biblioterápiás és tematikus foglalkozásokkal, gyermeknapi, karácsonyi zenés-verses interaktív műsorokkal járunk hozzá. /21.sz.melléklet/

A jóra és a szépre nyitott közösség vagyunk, megragadunk minden olyan lehetőséget, ami a közösségünket erősíti, a jóllétünket szolgálja. *Közösségi találkozásaink* alkalmával a természetbe, az utcára, az erdőbe, a lombok közé is elvisszük a verseket, felolvasunk, szavalunk, válaszokat keresünk örömeinkre, bánatunkra, a világ kérdéseire! Tesszük ezt Illyés Péter tagtársunk vezette *Verstúrázók Társaságával* karöltve a sóstói erdő varázsos miliójében. Emlékezetes közösségi élmény volt, amikor a Bujtosi Városliget vadregényes helyszínén összművészeti piknik keretében autentikus verseket szavaltunk, történeteket meséltünk, emlékeket idéztünk, népdalokat énekeltünk.¹⁷ /22.sz. melléklet/

Már öt éves hagyomány, hogy az Ünnepi Könyvhét záró rendezvényén a *jándi Csele ill. Tiszavirág kirándulóhajón zenés irodalmi délutánon* a folyóhoz kötődő könyveket mutatunk be, tiszai verseket szavalunk és tiszai népdalokat énekelünk - jóízű beszélgetéssel fűszerezetten, a *Felső-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság* támogatásával. Az eseményről a partnerszervezet képviselője, *Nádasi Zoltán* rendszeresen beszámol szakmai lapjukban. ¹⁸

/23.sz. melléklet/

Kitűnő terepe a közösségi élményszerzésnek a *Cselekvő közösségek – aktív közösségiszerepvállalás* elnevezésű országos projekt. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum, az Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. és az Országos Széchényi Könyvtár konzorciumi együttműködésében megvalósuló akcióhoz évek óta kapcsolódunk.

A *Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárral* kiváló partneri együttműködésben, több civil szervezet közreműködésével számtalan programmal aktív részesei vagyunk az e keretben szervezett *Közösségek Hete* országos rendezvénysorozatnak, ahol sok érdekes programmal erősítettük a kapcsolatunkat más közösségekkel és mutattuk be egymásnak, illetve minden érdeklődőnek a tevékenységünket, értékeinket, közösségépítő szerepünket. A programsorozat keretében a „Kiváló közösségépítő” cím meghirdetésére is sor kerül évente, melynek célja, hogy elismerjék azoknak a közösségfejlesztőknek a munkáját, akik akár több évtizede nap mint nap sokat tesznek saját, illetve tágabb közösségük épüléséért, szépüléséért. Öröm volt számunkra, hogy a nyíregyházi lakosság szavazata alapján 2017-ben én nyertem el e megtisztelő címet. A nyíregyházi közösségek együttműködéséről, megtartó erejéről *Tomasovszki Anita* könyvtárigazgató tollából olvashatunk tartalmas beszámolót a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros szaklapban.¹⁹ /24.sz. melléklet/

Szervezeti élet, szövetkezés közös feladatokra

Egyesületünk eddig megtett útját szívós szellemi és lelki építkezés, gördülékeny működés jellemezte. Alapító elnökünk, néhai Dr. János István főiskolai tanár 2011-es sajnálatos halálát követően a közgyűlés *Mercs István* irodalomtörténészt választotta meg elnöknek, aki az elnökség tagjaival tovább viszi alapító elnökük szellemiségét. Az elnökség jelenlegi tagjai - *Dr. Mercs István, Dr. Bihari Albertné, Gerliczki András, Ignác Lászlóné, Dr. Nagy Balázs* - immár negyedik cikluson keresztül irányítják, szervezik nagy elkötelezettséggel, szakmaisággal, lelkesedéssel a közösség életét. Irodalomtörténész elnökségi tagjaink tudományos előadásaikkal is gazdagítják az egyesületünk életét. Az anyagi forrásaink korlátozottak, pályázati forrásból, tagdíjakból és támogatásokból teremtjük meg a működéshez szükséges költségeket.

Felemelő számunkra, hogy a harminchárom alapítóval indult létszámunk mára közel 200 főre duzzadt. Sok és egyre több az az elkötelezett tagtárs, akik bárhová eljönnek, ha valamilyen programot hirdetünk, baráti segítőkészségük nagy ösztönző erő önkéntes társadalmi munkánk végzésében. Általuk is támogatók a kört és vonunk be egyre több fiatal a programjainkba, karitatív tevékenységünkbe. Markánsan megmutatkozott a fiatalok pozitív hozzáállása a háború menekültjeinek megsegítésére szervezett adománygyűjtésünk kapcsán, vagy a pandémia idején a könyvtárban vállalt önkéntes munkában.²⁰

Az évente szervezett közösség építő *kulturális kirándulásaink* során ismerkedünk hazánk, valamint a határon túli vidékek értékeivel, miközben jól érezzük magunkat, mélyülnek a kapcsolataink, barátságok születnek.

Felkerestük többek között Móricz Zsigmond emlékhelyeit, (Tiszacsécse, Túristvándi, Milota, Prügy, Sárospatak, Leányfalu, Börvely), más neves személyiségek emlékhelyeit, emlékjeleit, a

települések láttnivalóit. A teljesség igénye nélkül kirándulásaink helyszínei voltak: Alsósztrégova, Cégénydányád, Csurgó, Dobóruszka, Esztergom, Szentendre, Felsőregmec, Füzérradvány, Karos, Karcsa, Pácin, Szalona, Nagykároly, Nagyvárad, Nagyszalonta, Érmindszent, Szödémeter, Óbuda, Sátoraljaújhely, Széphalom, Gyula, Szekszárd, Pálfa, Ozora, Simontornya, Tiszabercel, Tiszadob, Tiszadada, Balsa, Borsi, Szatmárnémeti, Kassa.

2022 tavaszán Szatmár irodalmi, történelmi nevezetességeit, valamint természeti szépségeit kerestük fel Borbély Balázs író tagtársunk, Szatmár kiváló ismerője kalauzolásával.²¹

/25.sz. melléklet/

Civil szervezetünk rendszeresen szerepel a regionális, országos és határon túli rádió- és tévé műsorokban, jelen van a nyomtatott és online sajtóorgánumban, folyóiratokban. Jelennek meg publikációink többek között az Irodalomtörténeti Közleményekben, a *Szabolcs-szatmár-beregi Szemlében*, a *Tariménesben*, a *Tiszatájban*, a *szatmári Sugárút* c. folyóiratban, múzeumi évkönyvekben. 2021 nyarán a *Kossuth Rádió Országjáró* c. műsora nyíregyházi állomásán Egyesületünk tevékenységét is bemutatthattam.²² Az *Európa Rádió* nyíregyházi körzeti stúdiója Svédasztal c. műsorának rendszeres vendégei az Egyesület tagjai.

Hagyományörző, kultúrateremtő és érték közvetítő tevékenységünk széleskörű kapcsolatrendszerre épül határon innen és túl.

A regionalitás, a hazai irodalomtudomány és az egyetemes értékek összekapcsolása a helyszínt és infrastruktúrát biztosító *Móricz Zsigmond Városi és Megyei Könyvtár*, illetve a szakmaiságot garantáló *Nyíregyházi Egyetem*, a *Petőfi Irodalmi Múzeum*, a *Vay Ádám Muzeális Gyűjtemény*, a *Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete*, és az ország különböző egyetemeinek irodalomtörténész oktatói közötti folyamatos együttműködésről szól.

A telephelyünket biztosító *Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárral* korrekt partneri együttműködésben közös szervezésű irodalomnépszerűsítő rendezvényekkel (Női írók, író nők, Ünnepi Könyvhét-„Olvassunk tárcát!”, Zenés irodalmi utazás a Tiszán, Olvasóköri találkozók...) tudományos konferenciákkal (Móricz, Pilinszky...) megemlékezésekkel (Móricz), közösségi programokkal (Közösségek Hete) szolgáljuk az olvasóvá nevelés, a művelődés ügyét. /26. sz. melléklet/

Rendszeresen részt veszünk, közreműködünk a város, a megye, és a megyebeli települések kulturális rendezvényein, eseményein. (Magyar Kultúra Napja, Magyar Költészet Napja, Múzeumok Éjszakája, Vidor Fesztivál...)

A *Vay Ádám Muzeális Gyűjteménnyel* több mint tíz éve szorosán együttműködünk. A közös konferenciákon túl a Muzeális Gyűjtemény egyéb kezdeményezéseire is csatlakozott az Egyesület. A *Molnár Mátyásra* emlékezve Mercs István 2013-ban előadást tartott a tudós-pedagógus-

múzeumalapító irodalomtörténeti kutatásairól. Az itt elhangzott előadásokat tartalmazó kötetbe én állítottam össze *Molnár Mátyás munkásságáról bibliográfiát*, mely megjelent A historikus vár negyedszázadai c. kiadványban is. E kötetben látott napvilágot *Mercs István Vaján jó kalandozni*²⁴ c. írása, mely a Vay Ádám Muzeális Gyűjtemény és az Egyesületünk kiváló együttműködéséről szól.

A *Jósa András Múzeummal* és a *Pulszky Társasággal* is kiváló kapcsolatot ápolunk. A múzeumi hálózat szakemberei konferenciáink gyakori előadói, közreműködői. Ez kölcsönös, hisz Egyesületünk tagjai, irodalomtörténészei is meghívást, előadói felkérést kapnak eseményeikre. Az általuk , 2019. szeptember 9-10-én Nyíregyházán szervezett *VIII. országos és IV. Nemzetközi Múzeum andragógiai konferencián* prezentációs előadáson mutattam be az Egyesület tevékenységét „*A múlt a bennünk dobogó második szív*”. Hagyományápolás a közösség, az érték és az összefogás jegyében címmel. Az előadás szerkesztett változata napvilágot látott *Múzeumok határok nélkül* c. 2021-ben megjelent online kiadványukban.²⁵ A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Honismereti Egyesület munkájában Egyesületünk tagjai is aktívan részt vállalnak közös könyvbemutatók, konferenciák, kirándulások alkalmával.

Az elmúlt több mint másfél évtizedben hatékony partneri együttműködésben , összefogásban közös művelődési alkalmak megteremtésével szolgáltuk a kultúrát régióink , az ország, valamint a határon túli alábbi kulturális intézményekkel, civil szervezetekkel, önkormányzatokkal : *Magyar Nemzeti Múzeum Vay Ádám Muzeális Gyűjteménye, Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma, Magyar Nyelv Múzeuma, Magyar Irodalomtörténeti Társaság Szabolcs-Szatmár-megyei Tagozata, Jósa András Múzeum, Báthory István Múzeum, Móricz Zsigmond Színház, Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola, Magyar Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Igazgatósága, Nyírség Könyvtár Alapítvány, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesület, a szentendrei Móricz Zsigmond Társaság, Bessenyei György Irodalmi és Művelődési Társaság, Kazinczy Ferenc Társaság, Kölcsey Ferenc Társaság, Luby Margit Társaság, Váci Mihály Társaság Kulturális Egyesület, Czóbel Minka Baráti Kör,Vakok - és Gyengénlátók Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Egyesülete, Nyíregyházi Városvédők Egyesülete, Pulszky Társaság, Zöld Kerék Alapítvány, Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete, Nyíregyházi Múzeumbarátok Köre, Nyíri AFK Egyesület, Verstúrázók Társasága, Szatmárnémeti Tanítóképző Főiskola, nagyváradi Kaffka Margit Társaság, Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület és a szatmárnémeti Pro Magiszter Társaság.*

Támogatóink munkájának elismerése céljából 2009-ben megalapítottuk a *Móricz-emlékérmét*, melyet azóta évenként ítél oda az egyesület vezetősége annak a kutatónak, aki tudományos munkásságával a Móricz-kutatást szolgálta, vagy tudós kutató munkája által előmozdítja a régió

kulturális értékeinek és hagyományainak ápolását, ill. művészetével Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, a Tiszántúl és a magyarság kulturális életét gazdagítja.

Így kapta meg elsőként a Nagy Lajos szobrászművész által tervezett és készített emlékérmét *Kováts Dániel* nyugalmazott főiskolai tanár, majd *Dr. Móricz Imre* mérnök, Móricz Zsigmond nevelt fia, ezt követően *Hamar Péter* irodalomtörténész, filmesztéta, *Cséve Anna*, a PIM Móricz-kutatója, *Szilágyi Zsófia* irodalomtörténész, *Hegyi Katalin*, a PIM Kézirattárának munkatársa, *Fehér József* muzeológus, a Kazinczy Társaság elnöke, *Jankovics József* irodalomtörténész, *Margócsy József* irodalomtörténész, *Végh Balázs Béla* irodalomtörténész, *Kőszeghy Péter* irodalomtörténész és legutóbb *Csabai László* író. /27.sz.melléklet/

Örömmel tölt el bennünket, hogy kitűzött céljaink mentén, vállalt küldetésünk szellemében dolgoztunk és értük el az eredményeinket. Igazolódott, hogy Egyesületünk létezése nem egy fellángolás múló terméke, hanem valós igényeknek felel meg. Összetartó, megtartó közösségünk szűkebb és tágabb környezetünk elismerését is bírja, hangsúlyosan jelen vagyunk a város, a régió, az ország és a határon túli szellemi vérkeringésben. Mára országos szinten a legmagasabb szakmai körökben (MTA Irodalomtudományi Intézete, Petőfi Irodalmi Múzeum) is számon tartják az immár közel kétszáz tagú civil egyesületünket.

Hitvallásunk jegyében a kultúra tovább örökítése csak az egymást követő nemzedékek folyamatos párbeszédére épülve történhet meg a jövőben is. Móricz írói munkássága, példázatos élete a XXI. század olvasó-gondolkodó magyarjának is üzen. A Móricz-életmű népszerűsítésével, élményszerű irodalmi és kulturális programok szervezésével, a műhelymunka hatékonyabbá tételével, a publikációs fórumok tovább fejlesztésével, a kiadványaink köztudatban való megjelenítésével kívánjuk erősíteni tudományos és művelődési szerepvállalásunkat.

Érett felnőtté válásunk küszöbén, az egyre magasabbra építkezés jegyében megyünk a kijelölt útunkon, az Egyesület működését, munkálkodásának formáit mindig az adott körülményekhez, az időszerű feladatokhoz, a rendelkezésre álló eszközökhöz igazítjuk. Mindezen célok megvalósításának feltételei adottak az aktív, feladatvállaló tagság, valamint a számtalan támogató partnerszervezet együttműködése révén.

Móricz világító fáklyaként mutatja az irányt számunkra térségünk szellemi rangjának, valamint az itt élők kulturális életminőségének emeléséhez.

Névadónk nyomdokain az emelkedés elérhető, hiszen ő erre példájával és szavaival utat mutat nekünk:

„A pezsgő irodalmi élet azt jelenti, hogy a nemzet tőkéje, irodalmi vagyona az egész nemzet hasznára forgalomba került, és becsületes, nemes verseny segítségével szakadatlanul nő az egész...”

Felhasznált irodalom

BIHARI ALBERTNÉ: A Móricz Zsigmond-emlékplakett átadó ünnepsége Nyíregyházán. In. Könyvtári Levelező/Lap, 2011. 23. évf. 11.sz. 36-38.

BIHARI ALBERTNÉ: „Társaságra vagyunk teremtve”. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve I. Szerk. János István. Nyíregyháza, 2006. 7-18.

BIHARI ALBERTNÉ: „Énnékem Csécse volt a tündérsziget”. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve II. Szerk. János István. Nyíregyháza, 2007. 9-17.

BIHARI ALBERTNÉ: A Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület. In. Tariménes, 2009. 2.sz. 62-66.

JÁNOS ISTVÁN: Móricz-emlékkapu, avagy a tévhitek korrekciója. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve II. Nyíregyháza, 2007. 19-23.

MARTINOVSKYNÉ KONDRÁK MARGIT: Másodszor is „Írást cselekedtünk”. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve. Szerk. János István, Mercs István. IV. Nyíregyháza, 2010, 15-17.

MERCS ISTVÁN: „Már hogy ne szeretném ezt a kedves tájat”. Czóbel Minka emlékülés Anarcson. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve III. Szerk. János István, Mercs István. Nyíregyháza, 2008. 17-18.

MERCS ISTVÁN: Modus hodiernus-avagy egy induló könyvsorozat „szándéknyilatkozata”. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve III. Szerk. János István, Mercs István. Nyíregyháza, 2008. 19-21.

MERCS ISTVÁN: Vaján jó kalandozni. A Vay Ádám Muzeális Gyűjtemény és a Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület együttműködéséről. In. A historikus vár negyedszázadai. Vaja, 2019, Magyar Nemzeti Múzeum Vay Ádám Muzeális Gyűjteménye, 132-138.

SZILÁGYI PÉTER: A regionalitás világából az egyetemes értékek felé”. In. Szabolcs-Szatmár-beregi Szemle, 2015. 3. sz. 90-98.

<http://www.mzsk.hu/ujoldal/olvasopont/2013/02/05/tarsasagra-vagyunk-teremtve-bemutatkozik-a-moricz-zsigmond-kulturalis-egyesulet>

<http://www.mzsk.hu/ujoldal/olvasopont/2015/03/09/egy-eves-szuletesnapjat-unnepelte-a-moricz-zsigmond-olvasokor/>

<https://www.szon.hu/helyi-kozelet/2019/01/a-sorok-kozott-is-olvasnak>

<http://www.mzsk.hu/ujoldal/olvasopont/2019/01/18/olvass-es-beszeli-rola/>

Hivatkozások

¹ BIHARI Albertné: „Társaságra vagyunk teremtve”. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve I. Szerk. János István. Nyíregyháza, 2006. 12.

² <http://moriczegyesulet.hu/az-egyesulet/alapszabaly/>

³ HAMAR Péter: „nekünk Csécsén három házuk volt”. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve I. Szerk. János István. Nyíregyháza, 2006. 25-53.

⁴ BIHARI Albertné: „Énnékem Cséce volt a tündérsziget”. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve II. Szerk. János István. Nyíregyháza, 2007. 9- 17.

⁵ Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve II. Szerk. János István. Nyíregyháza, 2007. 27-108.

⁶ BIHARI Albertné: A Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület. In. Tariménes, 2009, V. évfolyam, 2. sz. 64.

⁷ Uo. 65.

⁸ <https://kronikaonline.ro/kultura/moricz-zsigmond-szobrot-avatnak-a-hetvegen-a-szatmar-megyei-borvely-kozsegben>

- ⁹ Tényleg nagy az Isten állatkertje. In. Kelet-Magyarország, 2015. április 8. 82.sz. 4.
- ¹⁰ SZILÁGYI Péter: A regionalitás világából az egyetemes értékek felé”. In. Szabolcs-Szatmár-beregi Szemle, 2015. 3. sz. 91-92.
- ¹¹ BABOSI László: Társasági tükör. A Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület első évkönyvéről. In. Könyvtári Kis Híradó, 2006. XI. évf. 1-2. (41-42. sz.), 39-40.
- ¹² MERCUS István: Modus hodiernus-avagy egy induló könyvsorozat „szándéknyilatkozata”. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve III. Szerk. János István, Mercus István. Nyíregyháza, 2008. 19-21.
- ¹³ <https://www.szon.hu/helyi-kultura/2022/05/kulon-mitoszvilag-az-elte-n-is-bemutattak>
- ¹⁴ HULEJ Emese: Megszokni és megszeretni. A könyvek otthona Nyíregyházán. In. Nők Lapja, 2021. 45.sz. 34-37.
- ¹⁵ Sétáltakés közben verseltek is. In. Kelet-Magyarország, 2022. április 11. 85.sz. 3.
- ¹⁶ MARTINOVSKYNÉ KONDRÁK Margit: Másodszor is „Írást cselekedtünk”. In. Társasági tükör. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület évkönyve IV. Szerk. János István, Mercus István. Nyíregyháza, 2010, 15-17.
- ¹⁷ Ligetes mesevilág a város szívében. In. Kelet-Magyarország, 2021. június 11. 133 sz. 14.
- ¹⁸ <https://www.fetivizig.hu/News.xsp?documentId=F3FB91000C39115CC12581400026B15C>
- ¹⁹ TOMASOVSKY ANITA: Közösségek Nyíregyházán. In. Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2018/Különszám 40-44.
- ²⁰ Híd a generációk között. In. Kelet-Magyarország, 2021. május 19. 114.sz. 12.
- ²¹ SZ(ÁRAZ) A(NCSA) : Nyíregyháza kincsei az Országjáróban. In. Kelet-Magyarország, 2020.augusztus 12. 5.
- ²² MAY Viktória: Szatmár ékkövei nyomában... In. Kelet-Magyarország, 2022. június 17. 139. sz. 14.
- ²³ MERCUS István: Vaján jó kalandozni. A Vay Ádám Muzeális Gyűjtemény és a Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület együttműködéséről. In. A historikus vár negyedszázadai. Vaja, 2019, Magyar Nemzeti Múzeum Vay Ádám Muzeális Gyűjteménye, 132-138.
- ²⁴ https://pulszky.hu/public/jam_muzandra19_ebook.pdf

Mellékletek

Móricz Egyesület alakult

Pénteken tartottak ünnepi közgyűlést

Dr. Bihari Albertné (jobb oldalon) az egyesület céljait ismertette

Dr. Jánosi Zoltán főiskolai tanár vezetésével a közelmúltban alakult meg a Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület, amely a megyei és városi könyvtár égisze alatt Móricz Zsigmond szellemi hagyatékának ápolását tűzte ki célul, jelentette be *dr.*

Bihari Albertné, az egyesület titkára. Az egyesület a szellemi élet pezsdülését, vetélkedők, versenyek, konferenciák szervezését is tervezi, ugyanakkor nyitott más társaságok irányába. Arról sem tettek le az egyesület tagjai, hogy antikvá-

riumban fellelhető Móricz-köteteket szerezzenek be, azokat restaurálják, illetve digitalizálják. Azt is tervezik, hogy helytörténeti gyűjteményt, állandó kiállítást szerveznének Móriczról. Az egyesület pénteken tartotta ünnepi közgyűlését.

1.sz.melléklet: Futár, 2005. június 15.

2. sz. melléklet: Fehérvári József fafaragó által készített Móricz- emlékkapu Tiszacsécsén-
átadás előtt (2006)

3. sz. melléklet: A tiszacsécsi Móricz-emlékülés előadói (2006)
Balról jobbra: Szilágyi Péter, János István, Gazdagné Barcsik Magdolna,
Hegy Katalin, Hamar Péter

4. sz. melléklet: RákosSándoremléktáblája(Nyíregyháza, Szent István utca 17-19.)

5. sz. melléklet:Ratkó József emléktáblája Kisrosvágyon

6.sz. melléklet: Móricz-mellszobor avatása Börvelyen (2012)
Mercs István köszöntője

7.sz. melléklet: Móricz Imre köszöntője a Móricz-emlékülésen, Nyíregyházán (2012)
Balról jobbra: János István, Móricz Imre, Cséve Anna, Hamar Péter

8. sz. melléklet: Czóbel Minka tudományos emlékülés Anarcson (2007)
Balról jobbra: Veláczki László Imre, János István, Mercs István

9.sz.melléklet : Kaffka Margit- emlékkonferencia Nagykárolyban (2018)
Karádi Zsolt előadása

10.sz. melléklet: A *Nagy az Isten állatkertje* c. tudományos konferencia előadói és szervezői a sóstói Állatparkban (2015)

11. sz. melléklet: A továbbélő reformáció c. irodalom-és művelődéstörténeti tudományos konferencia előadói Vaján (2017)

Balról jobbra: Kereskényi Sándor, Kőszeghy Péter, Nagy Balázs, MercsIstván

12.sz. melléklet: Válogatás az Egyesület kiadványaiból

13. sz. mellék: Szilágyi Zsófia : A továbbélő Möricz c. tanulmánykötetének bemutatója a Möricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban (2010)
Balról jobbra: Szilágyi Zsófia, Onder Csaba, Bihari Albertné

Külön mítoszvilág: az ELTE-n is bemutatták

ANARCS. Hat éve Czóbel Minka szülőfalujában, Anarcson Külön mítoszvilág címmel alkotó nőkről, női alkotásokról rendezett konferenciát a nyíregyházi Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület és az anarcsi Czóbel Minka Kör.

Szerteágazó tevékenység

- Az ott elhangzott előadások szerkesztett változatát tartalmazó kötet a nyomdát már 2021-ben elhagyta, ám a könyvbemutatóra a járványhelyzet miatt csak mostanság került sor - közölte Mercs István irodalomtörténész, az egyesület elnöke.

A nyíregyházi közönség április 8-án vehette kezébe a kötetet, május 3-án pedig az ELTE könyvtárában ismertették meg tanulmány-

gyűjteményt a szép számban megjelent irodalombarát közönséggel. A dolgozatok felidézik többek közt Dukai Takács Judit, Wohl Janka, Czóbel Minka, Büttner Helén, Luby Margit, Kaffka Margit, Erdős Renée, Török Sophie, Kádár Erzsébet, Nemes Nagy Ágnes, Szabó Magda és Janikovszky Éva alakját, alkotói tevékenységét. A kötetet először Tverdota György, az MTA doktora, majd Török Zsuzsa, az Irodalomtudományi Intézet főmunkatársa értékelte.

A bemutató moderátora Bihari Albertné alapító titkár volt, aki az egyesület 17 éves szerteágazó tevékenységéről is számot adott, Mercs István pedig a könyvsorozat köteteiről, illetve e friss kiadvány létrejöttéről szolt. **KM**

Nagy sikere volt a kötetnek Budapesten is

FOTÓ: EGYESÜLET

15.sz. melléklet: Alkotó tagtársak 25. Szabó Veronika bemutatkozása-prózáival (2019)
Balról jobbra. Illyés Péter, Madár János, Szabó Veronika, Bihari Albertné

16. sz. mellék: Női írók-író nők. Zenés nőnap irodalmi délután a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtárban (2016)
Balról jobbra: Ferenczik Adrienn, Hajdan Vali, Karafiáth Orsolya, Gerliczki András, Falcsik Mari, Nagy Zsuka, Bihari Albertné, Tomasovszki Anita

17.sz. melléklet: A Móricz Zsigmond Olvasókör találkozója.
Téma: Ratkó József költészete (2019)

18.sz. melléklet: Az irodalmi séta első állomásán a Kő Pál alkotta Móricz Zsigmond szobornál

19.sz. melléklet: Városismereti séta a Vakok-és Gyengénlátók Országos Egyesülete tagjainak

20.sz. melléklet: Megyei Rákóczi verseny általános- és középiskolásoknak Vaján (2013)

21.sz. melléklet: Az Egyesület gyermeknapi műsora a Szent József Védőotthon fiataljainak (2022)

22.sz. melléklet: A vadregényes Bujtosi zenés irodalmi délután (2021)

23. sz. melléklet: Zenés irodalmi délután a Tiszán (Jánd,2017-Tiszavirág tanyahajó)

24. sz. melléklet: Startol a *Bringával a könyvtárba* c. program a Kossuth téren,
a Közösségek Hetén - a Zöld Kerék Alapítvánnyal (2016)

Tolnai barangolás, irodalmi emlékek

A Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület közel 50 fős csapata július 23-24-én szokásos nyári közösségépítő kirándulásán ez alkalommal Tolna megye szellemi, épített és természeti örökségével ismerkedett meg. Utunk első állomása az ozorai várkastély volt. Ozorához kötődik az 1848-as szabadságharc egyik legdicsőbb, legemlékeztetesebb epizódja. E diadalt örökítette meg Illyés Gyula az Ozorai példa c. színművében, 1973-ban film is készült belőle. Ezt követően Simon-tornyára vezetett az utunk. Salamon fia, Simon alországbíró Kun László uralkodása idején, 1277-ben tornyot építtetett a településen, és később a város Simonról és a toronyról kapta a nevét. A közeli iskola homlokzatán lévő emléktábla jelzi, hogy itt járta ki Illyés Gyula 1912-1913-ban a római katolikus elemi iskola ötödik osztályát. Kicsit elcsigázottan érkeztünk meg Felsőrácegrespusztára. A ma már Pálfához tartozó puszta Illyés Gyula szülőhelye. Nosztalgikus hangulatban néztük

meg az iskolamúzeumot, ahol minden Illyés Gyula emléket idézi. Lázár Ervin valamennyi meséje is Rácegrespusztához kötődik, alakjait is az itteniekről mintázta, novelláinak helyszíne „a Négyzögletű Kerek Erdőn túli” Rácpácegres. Késő délután érkeztünk meg Tolna megye székhelyére, Szekszárdra. Másnap kellemes sétát tettünk a jelentős történelmi múltú városban. Sétánkat a Wosinsky Mór Megyei Múzeum

megtekintésével kezdtük. Ezt követően a város szívében, egy „mini Central Parkba” érkeztünk. Itt Varga Imre egykor sokakat vitára ingerlő Prométheusz-szoborcsoportja lenyűgözően hatott ránk. A város állítólagos szülőtte, Hány János is itt ugratja pufók lovát. Ha Hány csak képzeletben, a kitalálója, Garay János biztosan itt született. A Garay téren húzódik az a határ, ami az Alföldet és a Szekszárdi-dombvidéket elválasztja.

Ezt követően az irodalmi emlékek nyomába eredtünk... Átsétáltunk a Babits-emlékházba, ahol a mai napig is az eredeti bútorok találhatóak. Megnéztük az Irodalom Háza - Mészöly Miklós Múzeumot is. A finom ebéd elfogyasztását követően fizikailag kissé fáradtan, de lelkileg-szellemileg feltöltődve tértünk vissza késő este Nyíregyházára egy tartalmas, élménydús, közös együttléti maradandó emlékével!

DR. BIHARI ALBERTNÉ

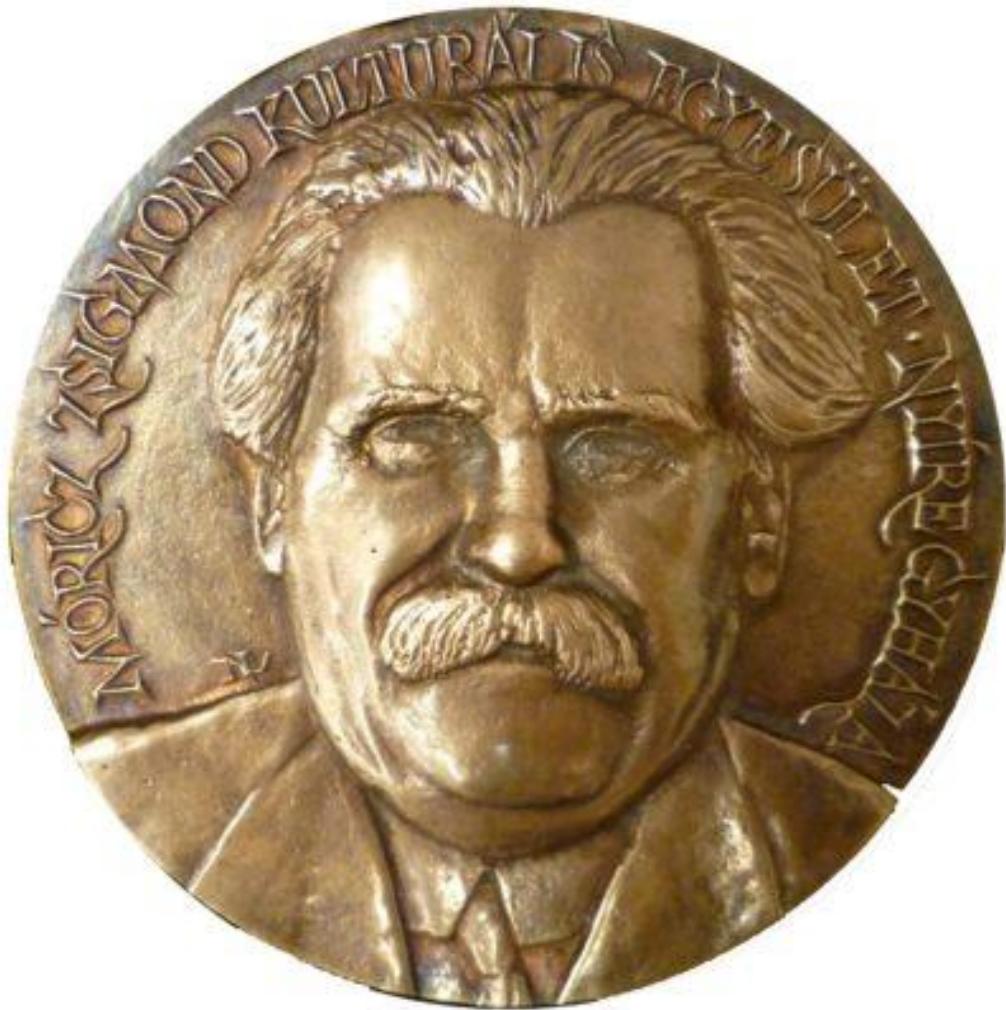
Babits Mihály szobránál az egyesület tagjai

FOTÓ: KM-ARCHÍVUM

26. sz. melléklet: A Mór-Évforduló Kulturális Egyesület tagjai a Mór-émlékezést követően névadónk szobránál Nyíregyházán (2019)

27. sz. melléklet: A Mór Zsigmond-émlékérem (Nagy Lajos Imre alkotása)